

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 60 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47.61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hraniti v Ljubljani št. 11.953

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Istituito Economico Italiano-Chiari (Brescia).

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima Istituito Economico Italiano-Chiari (Brescia).

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 6. julija 1943-XXI

Cena posamezni številki lir 0.80

Nove najvišje cene za zgodnji krompir

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je določil naslednje najvišje cene za uvoženi zgodnji krompir:

V prodaji na debelo za 100 kg 195 lir, franko skladišče, vključno javne dajatve.

V prodaji na drobno za 1 kg 2.40 lir, franko prodajalna.

Te cene se morajo v smislu odredbe člena 4. naredbe z dne 9. 5. 1941-XIX objaviti v prodajnem prostoru. Prekoračenje teh cen se kaznuje po naredbi o cenah v zvezi z naredbo z dne 26. I. 1942-XX.

Najvišje prodajne cene za volnene odpadke

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je določil naslednje najvišje prodajne cene za volnene odpadke:

V prodaji na drobno: Za krojaške volnene odpadke: za 1 kg 18 lir;

Za pletilske volnene odpadke: za 1 kg 26 lir, franko skladišče v Ljubljani, vključno vse javne dajatve.

Cene se morajo v smislu odredbe čl. 4. naredbe od 9. V. 1941-XIX objaviti v prodajnem prostoru.

Prekoračenje teh najvišjih cen se kaznuje po uredbi o cenah v zvezi z naredbo od 26. I. 1942-XX, št. 8, »Služb. list« št. 8/42.

Drva

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine sporoča, da je Gozdna milica naročila vsemu osebju, ki prevzema drva, da v bodoče prepreči dobave drv nenormalnih dimenzij.

Članstvo Sindikata trgovcev s kurivom se naproša, da javi v bodoče številke vagonov, pri katerih so se dogodile omenjene nepravilnosti, ter količine drv čezmernih dimenzij v posameznih vagonih. Prijave je poslati Združenju trgovcev Ljubljanske pokrajine.

Prijava neizrabljenih bonov za sukanec

Vsi trgovci-detajlisti, ki prodajajo sukanec na drobno, in posedujejo bone, katerih doslej še niso mogli izrabiti, se pozivajo, da prijavijo Združenju trgovcev število neizrabljenih bonov (točke).

Plačilo

uslužbenskega davka

Davčna uprava za mesto v Ljubljani poziva vse delodajalce, ki so plačevali uslužbenski davek v davčnih znamkah, da odvedejo ta davek v gotovini za II. četrtletje do 15. t. m. s seznamami, iz katerih morajo biti razvidna vsa imena uslužbencev, višina plače ali medve in odpadajoči uslužbenski davek, prispevek za obrambni in bednostni sklad in event. druge davščine.

Obenem se pozivajo vsi zamudniki, ki tega davka za I. četrtletje še niso plačali, da to takoj store, še se izognejo kazenskim posledicam.

Sezname uslužbenskega davka je vlagati na sobi št. 14/II. Vodnikov trg št. 5, kjer dobe delodajalci tudi vsa potrebna pojasnila.

Gojitev oljnatih rastlin v jugovzhodni Evropi

V zadnjih letih so v vseh evropskih državah posvetili največjo pažnjo večji gojitvi oljnatih rastlin, ker se more le na ta način doseči samopreskrba Evrope z maščobami. V Nemčiji so začeli najprej gojiti v večji meri oljnatih rastlin, zlasti v Nemčiji pa so sledile tudi druge države in tako tudi jugovzhodne evropske države. V naslednjem podajamo kratek pregled o stanju kultur oljnatih rastlin v posameznih jugovzhodnih državah.

Na Madžarskem so se gojile oljnatih rastlin v večjem obsegu že pred vojno. L. 1939. so se gojile sončnice kot samostojna kultura na površini 7795 ha, kot obrobna rastlina pa na 174.200 ha. Ogrščica se je pridelovala na 10.616 ha, soja na 3000 ha, mak na 10.724 in na 27.400 hektarjih hkrati z drugimi rastlinami, ricinus pa na 1670 ha. Konoplja se je pridelovala na 13.000 ha, lan pa na 12.000 ha. Med vojno je madžarska vlada izdala razne ukrepe, da se poveča gojitev oljnatih rastlin. Poleg gospodarskih ukrepov, ki naj bi z večjim donosom pridobili kmetovalca za gojitev oljnatih rastlin, je predpisala vlada tudi obvezno gojitev teh rastlin. Posledica tega je bila, da se je povečala površina samo s sončnicami posejane zemlje na 100.000 ha, ogrščice na 30 tisoč in ricinusa na 10.000 ha. Tudi gojitev drugih oljnatih rastlin se je povečala. Z naredbo z dne 8. VIII. 1942 so se vsi kmetijski obrati razdelili v dve skupini: v posestva od 8.63 do 57.55 ha in v posestva nad 57.55 ha. Prva so morala obdelati 7 odstotkov svojih njiv s sončnicami, ogrščico, lanom in konopljo, druga pa, če sta to zemlja in klima dopuščala, 3 odstotke njiv z ricinusom, 4 odstotke pa z drugimi oljnatimi rastlinami. Izdani pa so bili še drugi ukrepi, da se gojitev oljnatih rastlin poveča.

Na ozemlju sedanje Slovaške je bila prej gojitev ogrščice močno razširjena. Uvoz cenenih rastlinskih maščob iz čezmorskih dežel pa je domače oljnatih rastline izpodrinil. Sedaj so bili izdelani načrti za zopetno večjo gojitev ogrščice. Tudi pridelovanje maka se je začelo večati. Ker pa se še ni mogla kriti domača potreba, se je uvedla obvezna gojitev maka. Zaenkrat naj bi se gojil mak na 4500 ha. Že lani je oskrbovalni urad v Bratislavi predpisal kmetovalcem, na kako veliki ploskvi naj goje zimsko repo. Kmetovalci, ki te obveznosti niso izpolnili, so dobili sedaj poziv, da posejejo enako površino z makom. Možnosti o gojitvi soje se na Slovaškem ne presojajo enako, ker še ni večjih izkušenj. Nekateri strokovnjaki pa so mnenja, da bi pri pravilni izbiri vrst soje bili na Slovaškem naravnani pogoji za gojitev te rastline. Sončnice se morejo na Slovaškem iz klimatičnih razlogov gojiti le v omejenem obsegu.

Na Hrvaškem so se od pravih oljnatih rastlin gojile sončnice, ogrščica in soja rastlina. Dočim je bila prej ogrščica glavna hrvaška oljnata rastlina, stopa sedaj v ospredje sončnica. S to rastlino posejana površina se je povečala od 1765 ha v l. 1937 na 17.000 ha

v l. 1942. Za leto 1943 se je razvila zopet velika propaganda za to rastlino. Tudi gojitev soje se je zelo povečala, zlasti po zaslugi d. d. »Uljarica«. L. 1936 je bilo s sojo obdelanih na Hrvaškem samo 71 ha, l. 1942 pa že 9308 in letos naj bi se ta številka zvišala na 11.500 ha. Se vedno pa je ostala pomembna gojitev ogrščice in leta 1939. je bilo obdelanih še 10.549 ha s to rastlino. Nato je gojitev ogrščice nazadovala, sedaj pa se skuša tudi povečati pridelok ogrščice. V ta namen so se uvozila iz Nemčije visokovredna semena. Od vlaknatih oljnatih rastlin se znatno gojila konoplja in lan. Povprečno je bilo v letih 1937 do 1939 obdelanih 14.453 ha s konopljo, 10.037 ha pa z lanom. Na Hrvaškem pa se goji tudi oljka in ima po najnovšem štetju Hrvaška 2 milijona oljk. Središče te kulture je Dubrovnik.

V Srbiji se je pred izbruhom vojne malo pridelovalo oljnatih rastlin. Bolj so se gojile v Banatu. L. 1940 je bilo obdelanih v Banatu in Srbiji (številke v oklepaju veljajo za Srbijo): z ogrščico 1425 ha (14), makom 192 (-), sončnico 17.229 (289), s sojo 559 (1395), ricinusom 757 (48), konopljo 2450 (9941) in z lanom 25 (2530). Leta 1941 se je v Srbiji ustanovila posebna družba, ki naj pospešuje gojitev oljnatih rastlin. Po obdelovalnem načrtu za l. 1943 naj bi se posejalo s sončnicami 31.000 ha kot čista kultura, 7500 ha pa kot obrobna kultura ter 8000 ha s sojo. Tudi konoplja naj bi se gojila v večji meri. Grozdne peške naj bi se uporabljale za pridobivanje olja.

V Romuniji se goje oljnatih rastlin v zelo velikem obsegu. V prvi vrsti se goje sončnica, soja, ogrščica, konoplja in lan. Tudi bombažni nasadi so se v zadnjih letih zelo povečali. V l. 1938. je bilo obdelanih s konopljo 32.561 ha, z lanom 13.231, z bombažem 18.307, z ogrščico 27.969, s sončnicami 143.608 in kot obrobna kultura 103.445, makom 1135, z gorčico 1672 in ricinusom 136 ha. V zadnjem času se je delalo na to, da se gojitev oljnatih rastlin še poveča in je v tem smislu delovala zlasti nemško-romunska družba

»Sotagra«. Ta prizadevanja so bila tudi uspešna in se je povečala površina obdelane zemlje: z ogrščico na 44.300, sončnico na 351.000, z lanom na 41.500, konopljo na 64.200 in sojo na 41.300 ha. V letu 1943 so se te ploskve še znatno povečale.

Tudi na Bolgarskem se je gojitev oljnatih rastlin v zadnjem času zelo povečala. Največ se goje sončnice, rastoči pomen pa ima gojitev soje in bombaža. Pridobivajo pa se tudi druge oljnatih rastline. V l. 1938 je bilo obdelanih 189.440 ha s sončnicami, 12.366 ha s sojo, 21.745 z ogrščico, 208 z makom, 1638 s sezamom, 340 z ricinusom, 55.016 z bombažem, 10.017 s konopljo in 3220 hektarjev z lanom. Te ploskve pa so se v naslednjih letih močno povečale ter so se gojile sončnice že na 200.000 ha, bombaž na 70.000 ha, soja na 70 tisoč, ricinus na 7744, konoplja na 13.600 in lan na 8000 hektarjih. V l. 1943 pa naj bi se po načrtih kmetijskega ministristva povečala tako površina z oljnatimi rastlinami posejane zemlje ko tudi donos te zemlje. Najnovejša panna bolgarskega oljnatega gospodarstva je gojitev oljk v krajih, ki jih je odstopila Grčija. Tudi za oplemenitenje te rastline se je storilo mnogo.

Za Grčijo je oljka najvažnejši vir za pridobivanje olja. L. 1929. je bilo oljčnih zaključenih nasadov na 150.740 ha. Poleg tega pa je bilo še zelo veliko na samem stoječih oljk, da se je oljka gojila na 243.500 ha. Tudi po odstopitvi severnih oljčnih pokrajin Bolgarski, je še vedno Grčija glede oljk na tretjem mestu: za Italijo in Spanijo. V zadnjem času si Grčija prizadeva, da oplemeniti svoje oljne nasade. Tudi za zboljšanje kakovosti grškega olja se mnogo dela. Olje se v Grčiji pridobiva tudi iz bombažnega semena in iz sezama. Površina z bombažem zasajene zemlje se je povečala od 66.575 ha v l. 1938. na 76.904 ha v l. 1939. S sezamom pa je bilo posejane zemlje l. 1938. 34.851 ha, l. 1939. pa 47.777 ha. Ker primanjkuje Grčiji maščob, se mnogo dela ne samo za povečanje gojitve oljnatih rastlin, temveč tudi za njih večjo donosnost.

Obseg hrvaške industrije

Se v devetdesetih letih prejšnjega stoletja je bilo na Hrvaškem zelo malo industrijskih podjetij. Kot važnejši industrijski obrati so veljali tedaj: usnjarna v Zagrebu, cementarna v Beočinu, tovarna za vžigalice v Osijeku, parna žaga v Našicah ter približno 20 žag v raznih krajih v provinci. V Bosni je bila takrat tobačna tovarna v Sarajevu, nekaj manjših rudnikov ter železarna v Varešu. Ker je bilo sedanje hrvaško ozemlje del gospodarskega prostora bivše Avstro-Ogrske, so mogli upati na razvoj samo oni industrijski obrati, ki so uporabljali predvsem domače surovine, zlasti les in rude. Vseeno pa se je že pred izbruhom svetovne vojne hrvaška industrija izpopolnila in povečala in v l. 1914. je narasla vrednost letne

industrijske proizvodnje na približno 200 milijonov kron. V bivši Jugoslaviji je Hrvaška skupno s Slovenijo prevzela vlogo industrijskega ozemlja v primeri z industrijsko bolj zaostalo Srbijo. Ustanovile so se nove tovarne in razširile stare, da je bilo na ozemlju sedanje Hrvaške že 1660 tovarn, v katerih je bilo zaposlenih 128.694 delavcev. Vse te tovarne so imele 440.596 konjskih sil, v nje pa je bilo investirano 5.5 milijarde din. Pripomniti je treba, da statistika bivše Jugoslavije ni upoštevala vseh malih obratov. Po podatkih Hrvatskega državnega statističnega socialnogospodarskega urada je bilo ob koncu junija 1942 1787 velikih in manjših industrijskih podjetij, ki so imela skupno 2391 obratov. Po

mnenju lista »Südost-Echo«, iz katerega tudi posnemamo te podatke, pa se le težko primerjajo številke iz leta 1938. z onimi iz l. 1942., ker veljajo v sedanji Hrvaški kot industrijski obrati za delavnice, ki imajo več ko 15 delavcev, v Jugoslaviji pa so veljala kot industrijska podjetja samo ona z najmanj 20 delavci. Na vsak način pa je gotovo to, da je Hrvaška bolj industrializirana, kakor se navadno misli v inozemstvu.

Prej omenjena podjetja so razširjena po vsej državi in pravneenakomerno. Skoraj ena tretjina vseh industrijskih obratov (natančno 705) je v devetih bolj ali manj industrializiranih mestih, in sicer: v Zagrebu 331, v Osijeku 91, Zemunu 77, Karlovcu 66, Sarajevu 56, Brodu na Savi 30, Vараždinu 22, Dubrovniku 21 in Banjaluki 11. Industrija Zagreba se more razdeliti v naslednje skupine: 62 podjetij, ki predelujejo kovine in izdelujejo stroje, 59 podjetij papirne stroje, 51 tekstilnih podjetij, 45 obratov kmetijske in živilske stroje, 42 kemičnih tovarn, 17 lesnih podjetij, 15 javnih in industrijskih električnih central, 13 usjarn, 9 stavbenih podjetij in 18 podjetij raznih drugih strok. Velika županija Prigorje, ki predstavlja zagrebško okolico, ima 106 industrijskih podjetij. Če prštejemo še podjetja v sosednjih velikih županijah Zagorje in Pokuplje, dobimo 672 industrijskih podjetij, kar zopet predstavlja približno eno tretjino vseh industrijskih podjetij na Hrvaškem.

Gre tu za najbolj močno industrializiran del Hrvaške, ki vključuje tudi prestolnico. Glede industrializacije druga najbolj važna pokrajina sta veliki županstvi Vuka in Posavje, kjer je tudi drugo najmočnejše industrijsko mesto Osijek. V tem delu je 469 industrijskih obratov.

Ostala velika županstva slede po višini industrializacije v naslednji vrsti: Vuka 343 podjetij, Baranja 249, Vrhbosna 157, Zagorje 132, Bilagora 127, Posavje 125, Livac-Zapolje 123, Pokupje 103, Lašva-Glaš 76, Cetina 74, Gora 68, Modruš 67 itd. Ni pričakovati, da bi se v bodočnosti zemljepisna razdelitev hrvaške industrije dosti spremenila, ker se bodo industrije še nadalje razvijale le v bližini krajev s potrebnimi surovinami.

Nova ureditev velesejmov v Španiji

Po ministrskem navodilu se podreajo vsi v Španiji prirejani mednarodni, nacionalni in pokrajinski velesejmi generalnemu direktorju za trgovino v trgovinskem in industrijskem ministristvu. Mednarodni velesejmi ne smejo trajati več ko 14 dni. Povečalo v inozemstvo sme poslati samo trgovinsko in industrijsko ministristvo preko zunanjega ministristva. V carinskem seznamu navedeni in za razstavljanje določeni uvoženi inozemski industrijski izdelki, se smejo po končanem velesejmu z dovoljenjem trgovinskega in industrijskega ministristva uvoziti v Španijo. Vzorčna velesejma smeta biti na leto samo dva, in sicer eden spomladi in drugi v jeseni. Udeležba Španije na inozemskih velesejmih je dopustna samo na podlagi posebne dovoljenja trgovinskega in industrijskega ministristva.

Iz italijanskega gospodarstva

Korporacijski minister je s posebno okrožnico opozoril, da delovni čas v industrijskih obratih ne sme presegati osem ur dnevno. V primeru neodložljive produkcijske potrebe se sme delovni čas podaljšati za največ dve uri. Le na podlagi posebnega dovoljenja korporacijskega ministra in ministra za vojno proizvodnjo se morejo dovoliti v posebno nujnih primerih izjeme od prej navedenega načela. V nobenem primeru pa se delovni čas ne sme raztegniti na več ko 12 ur. V tem primeru pa mora biti delavcem zagotovljen praznični in tedenski počitek.

V Italiji so začeli revidirati vse pogodbe, ki jih je sklenila država z raznimi industrijskimi podjetji. Revidirajo se pogodbe, če gre za zneske nad 5 milijonov lir. Revidirajo se pogodbe, če gre za zneske nad 5 milijonov lir. Revidirajo se pogodbe, če gre za zneske nad 5 milijonov lir. Revidirajo se pogodbe, če gre za zneske nad 5 milijonov lir.

Rimski Uradni list je objavil dekret, s katerim se lastnikom 4 odstotnih državnih bonov daje možnost, da zamenjajo te za pet odstotne s premijami. 9 letni 4 odstotni boni zapadejo do 15. septembra 1951. Ravno tako ostanejo tudi roki plačila zapadlih polletnih obrokov in sicer 15. septembra in 15. marca. Kdor hoče izvršiti konverzijo 4 odstotnih bonov, mora doplačati 5,5 lire za vsakih 100 lir imenske vrednosti bona. Konverzija se bo izvršila v času od 8. avgusta do 18. septembra. Namesto gotovine se sprejemajo tudi odrezki 4 odstotnih bonov, ki zapadejo 15. septembra 1943.

Industrijsko izkoriščanje italijanskih vodnih sil je v zadnjih letih močno napredovalo, kakor poroča agencija Agit. Od 1. 1937., ko je bil postavljen prvi načrt za postavitev hidroelektričnih central, je bilo dovršenih 130 novih elektrarn, ki dajejo skupno na leto 3,8 milijarde kilovatnih ur. Sedaj se dela še 76 elektrarn s kapaciteto 454 milijonov kilovatnih ur. Skupno je sedaj v Italiji v polnem obratu 1233 elektrarn, ki so lani proizvedle 20 milijard kilovatnih ur.

Zavod za industrijsko obnovo IRI v Rimu je dosegel lani 355 milijonov lir dobička, od tega 274 milijonov lir od prodaje delnic po višjih cenah. Od dobička Zavoda je dobila država 52,5 milijona lir. Fond, ki je nastal iz rezerviranih dobičkov, je narasel na 150 milijonov lir. Fond se uporablja za tehnično strokovno vzgojo vojnih sirot.

Banca Nazionale del Lavoro je dosegla lani 39,3 milijona lir čistega dobička, in sicer je imel bančni oddelek 28 milijonov, oddelek za hipotekarni kredit 4,3, oddelek za filmski kredit 5 in oddelek za gostinski kredit 2 milijona lir čistega dobička. Banka bo izplačala na glavnico vseh oddelkov 4 odstotno dividendo, na glavnico gostinskega oddelka pa samo 2 odstotno. Z novimi dotacijami bodo narasle rezerve bančnega oddelka na 50,7, oddelka za hipotekarni kredit na 38,5, oddelka za filmske kredite na 18,8 in oddelka za gostinske kredite na 1,1 milijona lir. Glavnica banke se bo zvišala od 400 na 498 milijonov lir. Hranilne vloge pri banki so narasle na več ko 9 milijard lir. Lastna sredstva banke so se povečala od 581 na 1.041 milijonov lir.

Delniška družba Ansaldo v Genovi bo izplačala za leto 1942/43. 6,5 odstotno dividendo. Lani je izplačala samo 6 odstotno, predlani pa 5 odstotno.

Italijanske železnice Sever-Milan izkazujejo za lani 6,09 (predlani 5,94) milijona lir čistega dobička. Dividenda znaša za osnovne delnice zopet 7, za prednostne pa 4 odstotke.

Zaključek šolskega leta na Trgovski strokovni šoli Združenja trgovcev v Ljubljani

V sredo dne 30. junija 1943. je zaključila Trgovska strokovna nad. šola Združenja trgovcev v Ljubljani šolsko leto s kratko zaključno slavnostjo.

Skromno, a domače ter prisrčno slavlje je otvoril ravnatelj šole g. **Rado Grum** s pozdravi navzočemu predsedniku šolskega odbora g. **Anton Verbiču** in profesorskemu zboru. Nato je imel kratek in pomemben govor na vse učence in učence in je med drugim dejal: V minulem šolskem letu je zastavila šola vse svoje sile, da je v polni meri ustregla zahtevam učnega načrta. Šola se dobro zaveda, da je splošna in strokovna izobrazba našega trgovskega naraščaja najtrdnjša podlaga vsemu njegovemu nadaljnjemu delu in tako tudi temelj bodočemu razvoju naše trgovine. Trgovska omladina bo na podlagi pridobljenega strokovnega znanja, sposobnosti in praktične spretnosti lahko ustvarjala vse one življenjske pogoje, ki so za razvoj naše trgovine, za ugled in čast našega trgovstva in tako tudi posameznika nujno in neobhodno potrebni. S tem bo naš trgovski naraščaj koristil v prvi vrsti samemu sebi, ker si bo ustvaril svojo eksistenco, istočasno pa bo kot član trgovskega stanu lahko sodeloval pri gradnji naše trgovine, ki bo v korist skupnosti.

Zatem je v lepih in spodbudnih besedah pozval one, ki bodo še nadaljevali učenje, k marljivosti, od učenecv in učenek III. razreda, ki letos zapuščajo šolo, pa se je poslovil s toplimi besedami, želeč jim v bodočem udejstvovanju in poklicu mnogo sreče in uspehov. Vedno naj imajo pred očmi tri najlepše lastnosti trgovskega nameščenca: marljivost, vestnost in poštenost.

Kakor vsako leto, tako so ljubljanski trgovci tudi letos obnovili svojo tradicijo in darovali primerne darila, bodisi v denarju ali v leposlovnih knjigah, s katerimi so bili obdarovani najpridnejši učenci in učence. Bodi izrečena tudi na tem mestu vsem p. n. darovateljem najtoplejša zahvala.

Nato je razdelil g. predsednik **Anton Verbič** najpridnejšim učencem in učenkam določena darila.

Najpridnejša učenka tretjih razredov: učenka IIIb razreda **Černič Ivanka**, tverdke **Vdovič Darinka**, **Gradišče**, je prejela dar **Združenja trgovcev Lir 500.—**

Poleg te so bili še obdarovani: Dar g. **Jožeta Verovška**, **Bleiweisova c.** »Zbrani spisi dr. Iv. Tavčarja zvez. I—VI« je prejela učenka IIIb razreda **Kunilo Vera**, tverdke **Bonač Ivan**, **Selenburgova ul.**

Dar **istega darovatelja »I. Grohar in J. J. Subić«** je prejela učenka IIIb razreda **Tory Savica**, tverdke **A. & E. Skaberne**, **Mestni trg.**

Dar g. **Karla Preloga**, **Gosposka ulica. Lir 1000.—** so prejele učence IIIb razreda, in sicer: **Polaček Franja**, tverdke **E. Pauer**, **Wolfova ul. Lir 400.—**; **Bančić Ljudmila**, tverdke **Verdajs Drago**, **Igriška ul. Lir 300.—** in **Stefanac Anica**, tverdke **Lesjak Vekoslav**, **Bleiweisova c. Lir. 300.—**

Dar **Skupne nabavne in prodajne zadruge »Gospodarski leksikon«** je prejel učenec IIIa razreda **Vrhovec Andrej**, tverdke **Vončina Julij**, **Prešernova ul.**

Dar g. **Ivana Gregorca**, **Gospodarska c. Lir. 250.—** je prejela učenka IIIb razreda **Hozjan Kristina**, tverdke **Soklič Ana**, **Pogačarjev trg.**

Dar g. **Avgusta Volka**, **Resljeva c. Lir 200.—** je prejel učenec IIIa razreda **Pogačnik Janko**, tverdke **Adamič Marija**, **Bohoričeva ul.**

Dar tverdke **A. Zibert**, **Prešernova ul. Lir 200.—** je prejela učenka IIIb razreda **Oblak Bogomira**, tverdke **Učiteljska knjigarna**, **Franciška ul.**

Dar **Učiteljske knjigarne**, **Franciška ul.** »Slovenski pesniki in pisatelji« (7 knjig) je prejela učenka IIIb razreda **Štrumbelj Marija**, tverdke **H. Kaiser**, **Stari trg.**

Najpridnejša učenka v **II. razredih** je bila učenka IIb razreda **Vdovič Nežka**, tverdke **Vdovič Darinka**, **Gradišče**, ki je prejela dar **Kristijana Čermelja**, **Knafljeva ul. »I. Grohar«.**

Poleg te so bili še obdarovani:

Dar **Učiteljske knjigarne**, **Franciška ul.** »Pisma iz mojega mlina« je prejela učenka IIb razreda **Turk Pavla**, tverdke **Ivan Bahovec**, **Stritarjeva ul.**

Dar **Nove založbe**, **Kongresni trg. »Finžgarjevi spisi, XII. zvez.«** je prejela učenka IIb razreda **Praprotnik Kristina**, tverdke **J. I. Goričar**, **Sv. Petra c.**

Dar g. **Jožeta Verovška**, **Bleiweisova c.** »Album slovenskih književnikov« je prejel učenec IIa razreda **Mustar Franc**, tverdke **Marinko Terezija**, **Prisojna ul.**

Najpridnejši učenec v **I. razredu** je bil učenec Ia razreda **Zonta Janez**, tverdke **Kos Ivan**, **Sv. Petra c.**, ki je prejel dar **Učiteljske knjigarne**, **Franciška ul.**

Po končanem obdarovanju se je obdarovanec **Vrhovec** zahvalil v imenu obdarovancev vsem p. n. darovateljem in upravi Združenja trgovcev za velikodušno naklonjenost in je med drugim poudarjal, da hoče trgovski naraščaj slediti naukom in navodilom, ki jih je prejemal v šoli in v trgovini in hoče tako postati vreden član trgovskega stanu, ki mu hoče pripadati.

Nato so prejeli učenci spričevala. Iz letne šolske statistike pa opoznamo:

V zadnjih dveh vojnih letih je bilo vpisanih učencev in učenek še enkrat manj nego prejšnja leta.

Na koncu letošnjega šol. leta je bilo 48 učencev in 81 učenek, skupaj 129.

Od teh je bilo sposobnih 36 učencev in 68 učenek, skupaj 104 ali 80%. Nesposobnih je bilo 1 učenec in 2 učenki, skupaj 3, neizprašani so bili 4 učenci, popravni izpit pa ima 7 učencev in 11 učenek, skupaj 18.

Zaključni izpit je položilo 20 učencev (3 iz lanskega leta) in 37 učenek, skupaj 54 oziroma 57, ena učenka pa ima popravni izpit.

Po učnem uspehu so končali:

z »odlično« 5 učenek, s »prav dobro« 11 učencev in 29 učenek, skupaj 40; z »dobro« 12 učencev in 32 učenki, skupaj 44; z »zadostno« 16 učencev in 17 učenki, skupaj 33, in z »nezadostno« 1 učenec in 2 učenki, skupaj 3.

Šolski obisk je bil 90%.

S predpisano predizobrazbo, to je z najmanj 3 srednjimi ali meščanskimi šolami oziroma 8 razredi osnovne šole je bilo 25 učencev in 53 učenki, skupaj 78 ali 60%.

Po trgovskih strokah so bile najbolj zastopane špecerija z 23%, mešano blago z 21% in modno blago z 12,5%. Ostalih 43,5% odpade na vse ostale stroke, ki so zastopane z 1 do največ 9 učencev ali učenki.

vrednosti se je izvoz v februarju povečal za približno 100 odstotkov.

Posebej značilna je stabilnost razmerja med količino in vrednostjo. Pri uvozu sta narasle količina in vrednost v skoraj enakem razmerju. Ker pa niso navedene nobene podrobnosti o sestavi uvoza in izvoza, se z absolutno gotovostjo ne more sklepati iz tega razmerja, da so se v bolgarski zunanji trgovini cene že ustalile. Morda gre tudi za strukturalne spremembe v zunanji trgovini. Po vsej verjetnosti skuša tudi Bolgarska obdržati l. 1941. z Nemčijo dogovorjeni stop za cene. Znano je sicer, da v mnogih primerih to ni bilo mogoče. Tako so se cene za tobak zvišale. Vendar pa se more na podlagi primerjave številke bolgarskega izvoza v prvih mesecih 1942. in 1943. sklepati, da je postal tempo dviganja cen v zunanji trgovini počasnejši.

O uvozu so bile objavljene še nekatere številke, ki olajšujejo analizo celotnega uvoza. Tako se je uvozilo v januarju in februarju konsumnih predmetov za 584,7 milijona levov proti 582,4 milijona v istem času lani. Vrednost v istem času uvoženih investicijskih predmetov je bila l. 1943 370,9 milijona, l. 1942 pa 379,0 milijona levov. Po vrednosti ni torej glede uvoza potrošnih in investicijskih predmetov nobene razlike. More se zato sklepati, da je uvoz zaradi medtem naraslih cen po količini nekoliko nazadoval.

Uvoz surovin pa se je v tem času dvignil od 141,2 milijona na 223 milijonov levov. Ni verjetno, da bi se uvažale čezmorske surovine, temveč samo evropske, v prvi vrsti nemške, in sicer kovine in kemični proizvodi. Uvoz teh surovin ni bil samo po količini, temveč tudi po vrednosti znatno večji ko v l. 1942.

Dočim je bila bolgarska trgovska bilanca v prvih dveh mesecih l. 1942. le za 76,7 milijona aktivna, je bila v isti dobi l. 1943. aktivna za 1421,5 milijona levov. K tem številkam se mora prišteti še »nevidni izvoz« v inozemstvu zaposlenih bolgarskih kmetov in delavcev. Zaradi tega izvoza je bolgarska plačilna bilanca še mnogo bolj ugodna, kakor pa kaže trgovska bilanca.

Da je bila bolgarska zunanja trgovina v januarju in februarju letošnjega leta mnogo bolj ugodna ko v istem času lani, je posledica letos mnogo bolj ugodnih klimatičnih razmer, dočim je lanska ostra zima znatno otežkočila prevoz blaga.

Obnova elektrarne v Jajcu

Kakor je razvidno iz bilančne poročila Bosenske električne družbe, je imela elektrarna v Jajcu zaradi komunističnih tolp približno 100 milijonov kun škode. Družba ima ozko zvezo z družbo **Dinamit-Nobel** v Bratislavi. Nova električna centrala družbe v Jajcu je bila sezidana l. 1937., da bi se tu izvedli prvi veleposkusi za pridobivanje solnih raztopin z elektrolizo in elektrotermično proizvodnjo kalcijevega karbida. Obnova tovarne ne bo za družbo pomenila finančne težave, ker ima družba za obnovo tovarne skoraj 100 milijonov kun rezerv.

Gospodarske vesti

Za direktorja državne monopolne direkcije na Hrvaškem je bil imenovan dosežanji višji inšpektor te direkcije **Premužič**.

Centrala za konopljo se je ustanovila za Bačko. Centrala bo skrbela za proizvodnjo konoplje, za njen odkup ter za predelavo in potrošnjo konoplje. Centrala bo imela svojo glavno podružnico v **Novem Sadu**, ker odpade na Bačko 80 odstotkov vse madžarske proizvodnje konoplje.

Sladkorna tovarna v Petrovargradu v Banatu je imela lani 50,9 milijona din dohodkov ter bo znašal čisti dobiček po vseh odpisih in investicijah 14,94 (predlani 20,92) milijona din. Družba bo za pet izplačala od vsake delnice 50 din dividende. Glavnica družbe znaša 36 milijonov din.

Na Bolgarskem je vlada že pred tedni zaradi varčevanja papirja ustavila več časopisov, predvsem v provinci. Sedaj je notranje ministristvo iz istega razloga ustavilo še 34 časopisov. Istočasno je bilo odrejeno, da smejo dobivati tiskarno od papirne papir le proti posebni dovoljenju direkcije za narodno propagando.

Občine na Bolgarskem bodo letos imele od gozdov naslednje dohodke: od prodaje lesa 372 milijonov levov, od prodaje postranskih proizvodov 72 in od davkov 25 milijonov levov, skupno torej 472 milijonov levov.

Trgovinska pogodba med Madžarsko in Bolgarsko, ki je potekla l. julija, je bila sedaj znova podaljšana. Blagovni promet med Madžarsko in Bolgarsko je lani dosegel 500 milijonov levov.

Davčni dohodki so se v preteklem letu v Romuniji zelo dobro razvijali. Prometni davek je dal za 70,7 odstotka več kakor je bilo proračunano (8,8 milijarde levov). Direktni davki so dali namesto 8,4 10,01 milijarde levov, carinski dohodki so dali namesto 4,03 7,7 milijarde in konsumni davki namesto 3,2 4,1 milijarde levov. Kolkovne pristojbine so narasle od 5,7 na 9,3 milijarde, monopolni dohodki pa od 8 na 9,9 milijarde levov.

Turški državni izdatki za narodno obrambo so znašali lani vsak dan en milijon turških funtov. Obtok bankovcev se je v Turčiji povečal od 288,5 milijona v l. 1939. na 734 milijonov turških funtov v l. 1942.

Madžarska je zvišala s 1. julijem krušne obroke in obroke za moko.

Madžarska je izdelala načrt, kako si bo po vojni zgradila veliko pomorsko trgovinsko brodogojno, ki bo moglo vzdrževati promet tudi z Južno Ameriko.

Inozemski delavci v Nemčiji so poslali od 1. 1940 do konca aprila 1943 domov 1,3 milijarde mark, in sicer so poslali l. 1940 120 milijonov, l. 1941 333, l. 1942 606 in v prvih štirih mesecih 1943 pa 230 milijonov mark.

Novi predpisi o štednji papirja so izšli v Nemčiji. Zlasti se z novimi predpisi omejuje potrošnja brezlesnega papirja. Za kartoteke se brezlesni papir ne sme več uporabljati.

Zaradi velike lastne porabe lesa je kanadska vlada odredila, da se mora najmanj 43 odstotkov vse lesne proizvodnje zagotoviti za domačo potrebo. Proizvodnja lesa je zaradi pomanjkanja delovnih sil močno nazadovala.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snail obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

DARMOL
najboljšo odvajalno sredstvo

Bolgarska zunanja trgovina v januarju in februarju

S precejšno zamudo so bile sedaj objavljene številke o bolgarski zunanji trgovini v prvih dveh mesecih 1943. Čeprav so objavljene le globalne številke, so vendar zanimive.			
Uvoz (v tisoč tonah):			
	januar	februar	skupno
1942	25,0	12,2	37,2
1943	22,1	22,2	44,3
Izvoz (v milijonih levov)			
1942	671,3	508,0	1179,3
1943	1542,9	1057,3	2600,2

Tako uvoz ko izvoz sta se tako glede količine ko vrednosti znatno dvignila. Posebno veliko pa je povečanje izvoza, in sicer tako glede količine ko glede kakovosti. Po

A. C. R. AZIENDA
CARTIERA BICCHI
Via Filodrammatici 5 - Milano
ZALOGE PAPIRNIC:
MILANO - FIRENZE - GENOVA - TORINO - ROMA

Tiskovni pisalni papir, papir za publikacije, knjižni papir, risalni, priločni papir, pripravljeni papir, črtov, pisemski papir v skatlah in ovitkih, trgovski ovitki, pivniki, dvojni kvadratni papir želatiniran, papir za plotnice, offset papir in listki, higijenski voljki. — pragoški papir za pisalne stroje —